

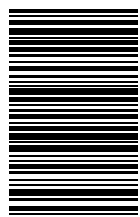
Remeslo medzi nebom a zemou

STRECHÁR

Časopis Cechu strechárov Slovenska

máj 2023

ISSN 2729-8345

jsem si dovolil dokumentovat stav hydroizolačních mPVC fólií, kde je základní vada vnesena již do konstrukce vlastního hydroizolačního materiálu, kdy je dimenzována UV stabilizovaná vrstva pouze na velmi krátkou životnost. Zde měla UV stabilizovaná vrstva životnost pouze 7 let. Při odebrání vzorků z tohoto typu hydroizolace, resp. z hydroizolace, která je takto poškozená je ještě další velmi významný problém – sondy lze velmi těžko opravit, fólie se musí „podvařovat“, protože na poškozenou vnější strukturu nejde prakticky nic navařit, protože tato zdegradovaná struktura není svařitelná a ještě navíc je povrch zanesen spadem, který funguje jako dokonalá separace. Je nutné si všimnout, že v současné době většina výrobních firem o životnosti svých materiálů docela mlží, spíše je vůbec neuvádějí.

Možná, že by tuto situaci napravila skutečnost, že budou muset životnosti nejen deklarovat, ale i dodržet. Trochu problémem je, co je možné deklarovat jako životnost, osobně si jí představuji tak, že hydroizolační materiál je po celou dobu své životnosti bezproblémově opravitelný – jsou proveditelné záplaty a tyto záplaty se musí provádět pouze tam, kde byl tento materiál mechanicky poškozen v průběhu užívání/životnosti. Zdroje:

1. Vlastní expertní a znalecká činnost mezi lety 1989 – 2023
2. Laboratorní zprávy - Ústav pro nanomateriály, pokročilá technologie a inovace TUL

Autor: Doc. Ing. Marek Novotný, Ph.D.

ZAÚJÍMAVOSTI

Odborníci na bridlicu zo Španielska navštívili Marianku

Spolok Permon Marianka hostil dňa 20. 1. 2023 v Marianke dvoch španielskych odborníkov na bridlicu, Profesora z Univerzity v Oviade Victoria Cárdenesa Van den Eynde a riaditeľa firmy Be Natural, ktorá ťaží a spracováva bridlicu, Juliana Calvu. Spolok Permon Marianka pripravil pre hostí zaujímavý program. Ráno to bolo prijatie na Ústave vied o Zemi SAV. Potom to bola v Borinke prehliadka miesta, kde sa v minulosti realizovala ťažba mangánovej rudy v marianskych bridliciach. Ďalej pokračovali do Marianky, kde ich privítala starostka obce Zuzana Iváková spolu s poslancom Máriom Bubničom. Nakoľko je pani starostka dcérou pokrývača bolo sa o čom s hosťami rozprávať.

Diskusia sa niesla vo veľmi priateľskej atmosfére a bola zakončená zápisom do obecnej kroniky. Nasledovala prehliadka zvyšku bývalej lomovej steny tzv. Šifrovej jamy, Kaplnky sv. Barbory, informačného panelu Slovenskej banskej cesty a banského vozíka. Po krátkom obede delegáciu prijal v Bazilike narodenia Panny Márie v Marianke kaplán Marek Vadrna, ktorý prítomným ukázal interiér baziliky a v krátkosti porozprával o jej histórii. Na záver si španielski hostia pozreli Miniexpozíciu ťažby a spracovania bridlice v Marianke. Oboznámili sa tu s históriou jej vybudovania, históriou ťažby a spracovania bridlice v Marianke a jednotlivými tabuľami a exponátmi. Vyskúšali si

foto 1

foto 3

foto 2

foto 4

foto 5

aj výrobu srdiečok z bridlice. Na druhý deň španielskych hostí čakali kolegovia z partnerskej Krajiny břidlice na Morave, kde boli hlavnými bodmi programu návšteva Múzea bridlice v Budišove nad Budišovkou

a prehliadka bridlicového Flascharova dolu pri meste Odry. Ambíciou španielskych hostí je vybudovať v Španielsku celosvetové múzeum bridlice a marianska bridlica a Marianka v ňom budú mať určite svoje miesto. Texty k fotografiám:

- 1: Prijatie hostí starostkou obce Marianka Zuzanou Ivákovou
- 2: Profesor Van den Eynde na odkryve marianskej bridlice v stene tzv. Šifrovej jamy
- 3: Účastníci návštevy pri Kaplnke sv. Barbory v Panskom lese v Marianke
- 4: Španielski hostia Victorio Cárdenes Van den Eynde a Julian Calvo
- 5: Ukážka výroby bridlicových srdiečok na pákových nožniciach v Minipozícii

Autor: RNDr. Roman Lehotský, Predseda Spolku Permon Marianka

Foto: Ivan Paška

Ťažba, spracovanie a použitie pokrývačskej bridlice v súčasnosti

Bridlica. Najrozšírenejšia hornina na Zemi, ktorej použitie vedeli oceniť už starí Rimania ako stavebný materiál na strechy. Osvedčila sa po stáročia, čoho dokladom je množstvo realizácií po celom svete. Určite poznáte reklamný slogan: Strecha z... - strecha na celý život. V prípade bridlice by som ho štylizoval takto: „Strecha z bridlice - overená kvalita a dlhoročná tradícia“. Jeden a zásadný fakt: ktorá súčasná strešná krytina akéhokoľvek typu a druhu je overená históriou jej použitia viac, ako bridlica? Odpoveď je veľmi jednoduchá: žiadna. Určite každý obdivuje krásnu bridlicovú strechu, fasádu alebo obklady, ale aká je cesta bridlice od ložiska k spotrebiteľovi, pokúsim sa podať čitateľovi v tomto článku.

ŤAŽBA A SPRACOVANIE BRIDLICE V SÚČASNOSTI: SLOVENSKÁ REPUBLIKA A ČESKÁ REPUBLIKA.

Od ukončenia ťažby a spracovania bridlice v Marianke začiatkom 20. storočia sa v súčasnosti neťaží bridlica na žiadnej lokalite na Slovensku. V Českej republike je v súčasnosti niekoľko lokalít, na ktorých bola po určitý čas, resp. je v súčasnosti vykonávaná aktívna ťažba bridlice a jej základné spracovanie hlavne na produkty záhradnej architektúry.

LOŽISKÁ BRIDLICE V EURÓPE.

Najvýznamnejšie lokality na ťažbu bridlice v Európe sa nachádzajú v Španielsku, ktoré je v súčasnosti hlavným svetovým producentom pokrývačských bridlic. V súčasnosti sa tam ťaží a spracováva bridlica v niekoľkých

desiatkach povrchových lomov a hlbinných baní sústredených hlavne v oblasti Galície na severozápade krajiny, provincie Orense a Lugo. Väčšina produkcie, v súčasnosti až 95 %, smeruje prevažne na trhy vo Francúzsku, Spojenom kráľovstve, Nemecku, Belgicku a Holandsku, zostatok je spotrebovaný na domácom trhu. Medzi najväčších odberateľov bridlice zo španielskych ložísk patria významné nemecké firmy, ktoré spracovávajú španielsku bridlicu vo svojich závodoch na finálne výrobky, ktoré následne dodávajú odberateľom. Na úvod treba uviesť možno málo známy fakt, že až 90 % vyťaženej bridlice tvorí odpad. Preto pri pohľadoch na povrchové lomy vidíte veľké množstvá odpadu a rovnako je tomu aj v spracovateľských závodoch. Pre skladovanie odpadu sa čoraz častejšie využívajú podzemné vydobyté komory.

Ťažba a spracovanie pokrývačskej bridlice.

Obr. 1. **Proces výroby pokrývačskej bridlice**
zdroje fotografií so súhlasom: benatural.es, cupapizarras.com, rathscheck.de